

1. marec 2021

PREDSPOMLADANSKO VARSTVO SADNEGA DREVJA IN JAGODIČJA

Izrazito toplo vreme ob koncu preteklega meseca je vplivalo tudi na pospešen razvoj sadnih rastlin. Poleg drugih tehnoloških opravil kot je na primer rez, je v fazi začetka brstenja čas za izvedbo predspomladanskega varstva pred boleznimi in škodljivci. Gre za osnovni preventivni ukrep, ki pomembno vpliva na nadaljnjo rast in zdravstveno stanje rastlin v prihodnjih mesecih. V tem obdobju je priporočljiva uporaba bakrovih pripravkov, ki preprečujejo zgodnje okužbe razvijajočih se brstov z glivičnimi boleznimi ter pomembno vplivajo na zmanjševanje infekcijskega potenciala povzročiteljev bakterijskih bolezni.

Pri ukrepanju pridejo najprej na vrsto **koščičarji**, predvsem marelice in breskve, ki brstijo zgodaj in so v tem času zelo občutljive za okužbe s pomembnejšimi boleznimi kot sta listna luknjičavost, listna pegavost in kodravost pri breskvi. Predvsem pri slednjih je preventivno škropljenje v času odpiranja brstov edini učinkovit ukrep za preprečevanje okužb in ga običajno opravimo večkrat, odvisno od vremenskih razmer v času brstenja. Na enak način postopamo tudi pri varstvu češenj, sliv in drugih koščičastih sadnih vrst. Pri **pečkarjih** (jablane, hruške, kutine), ki odganjajo nekoliko kasneje, je zato običajno na voljo več časa za ukrepanje. Bakrove pripravke lahko uporabimo v času od začetka brstenja do faze mišjega ušesa. V tej fazi namreč običajno že lahko prihaja do izbruhov zimskih askospor škrlupa in s tem zgodnjih okužb s to pomembno glivično boleznijo. Uporaba bakra je spomladi ob odganjanju nepogrešljiva tudi pri varstvu **lupinastih sadnih vrst** (oreh, leska, mandelj, kostanj), saj s tem ukrepom pomembno vplivamo predvsem na zmanjšanje pojava različnih bakterijskih obolenj, ki postajajo pri pridelavi vse bolj pereč problem.

Poleg bakra je pri predspomladanskem škropljenju smiselna tudi uporaba pripravkov na osnovi mineralnih olj (parafin). Na lesu in za brsti namreč prezimujejo številni škodljivci v različnih razvojnih stadijih (npr. kaparji, jajčeca listnih uši in rdeče sadne pršice), ki jih v tem času zatiramo predvsem tam, kjer smo imeli v preteklem letu več težav z njihovim obvladovanjem.

Spomladi ne pozabimo tudi na varstvo **jagodičja**. Grme ribeza, malin, ameriških borovnic in drugih grmičastih vrst je po končani rezi do začetka odpiranja brstov, smiselna uporaba bakra ter oljnih pripravkov. Jagode po opravljenem čiščenju suhega listja in odvečnih živic poškopimo z bakrovimi pripravki.

Napotki pri uporabi fitofarmaceutskih sredstev

Pri uporabi fitofarmaceutskih sredstev moramo biti pozorni na veljavne registracije in upoštevati predpisane odmerke. Nanos fitofarmaceutskih sredstev opravimo v suhem in mirnem vremenu. V predspomladanskem času velja biti še posebej pozoren na ustrezne temperature v času škropljenja. Z bakrovimi pripravki škropimo v času, ko so temperature

zraka višje od 5 °C in ostajajo nad tem temperaturnim pragom še nekaj ur po škropljenju, vsaj dokler se škropilna brozga na površini dreves popolnoma ne posuši. Škropljenje z bakrovimi pripravki moramo opraviti pred dežjem, najbolje kakšen dan pred napovednimi padavinami.

Dokler se temperature ponoči spustijo pod 0 °C uporaba oljnih pripravkov ni priporočljiva zaradi možnega pojava fitotoksičnosti. Oljni pripravki delujejo fizikalno na jajčeca in zimske razvojne stadije nekaterih škodljivcev, zato je optimalen čas za njihovo uporabo v obdobju oblačnega vremena z visoko zračno vlago, saj je takrat njihovo delovanje dolgotrajnejše in s tem bolj učinkovito. Škropimo pri temperaturah zraka nižjih od 15 °C, saj se takrat olje na površini prehitro posuši in ne zagotavlja želene učinkovitosti. Oljne pripravke lahko uporabimo sočasno z bakrovimi pripravki, pri čemer upoštevamo navodila in priporočila proizvajalcev o medsebojnem mešanju teh pripravkov. Pri nanosu uporabimo zadostno količino vode, da zagotovimo dobro omočenost lesa in brstov.

Slika: Predpomladansko varstvo sadnega drevja (foto arhiv KIS)

Pripravila: Aleks Bordon, Primož Žigon

Kmetijski inštitut Slovenije